

Program DofE

História, filozofia a princípy

História programu

Pôvodná myšlienka programu pochádza od nemeckého pedagóga **Kurta Hahna**. Tento propagátor zážitkovej pedagogiky ušiel v tridsiatych rokoch 20. storočia z Nemecka a študoval v Británii, kde sa stretol s mladým **princom Philipom**, vojvodom z Edinburghu.

Na začiatku 50. rokov 20. storočia sa Hahn obrátil na vojvodu z Edinburghu s návrhom na spoločné založenie celoštátneho programu dobrovoľných rozvojových aktivít. Vojvoda z Edinburghu súhlasil a neskôr sa k nim pridal sir (neskôr lord) **John Hunt**, vedúci prvej expedície, ktorá dobyla vrchol Mount Everestu.

V roku 1956 sa program spustil, a to najprv v experimentálnej podobe. Pôvodným zámerom programu bolo motivovať chlapcov vo veku od 15 do 18 rokov, aby sa zapojili do vyváženého programu dobrovoľných rozvojových aktivít, ktoré by im pomohli prejsť potenciálne ťažkým obdobím medzi dospievaním a dospelosťou.

Počas prvého roku fungovania programu sa dolná veková hranica znížila na 14 rokov, kde zostala dodnes. V roku 1958 bol program otvorený aj pre dievčatá a v roku 1969 sa oba, do tej doby oddelené programy, spojili.

Horná veková hranica sa postupne zvyšovala, až v roku 1980 dosiahla 24 rokov, kde je dodnes.

DofE na Slovensku a vo svete

Od roku **1956** sa program rozvinul a rozšíril a teraz je k dispozícii mladým ľuďom **vo viac než 140 krajinách** po celom svete a je známy pod rôznymi názvami, ako je Cena vojvodu z Edinburghu v Británii, Prezidentská cena v Keni a Národná cena mládeže v Singapure.

V máji 1988 bola zriadená Nadácia Medzinárodnej ceny vojvodu z Edinburghu (anglicky The Duke of Edinburgh 's International Award Foundation), ktorá slúži najmä ako platforma pre diskusie a komunikáciu medzi krajinami zapojenými do programu a pre spoločné stanovovanie a kontrolu dodržiavania zásad a štandardov programu.

Na Slovensku program funguje od roku 2007 na British International School v Bratislave. V roku **2015** tím nadšencov z prostredia vzdelávania s podporou lídrov z biznisu otvoril Národnú kanceláriu na Slovensku s cieľom rozšíriť program po celom Slovensku a otvoriť ho tak pre čo najväčší počet mladých ľudí. Po takmer 5 rokoch sme DofE rozšírili z 2 medzinárodných škôl na viac ako 170 na celom Slovensku a do konca roku 2019 sme dokázali vyškoliť takmer 1 000 dobrovoľníkov, ktorí do programu zapájajú 3 600 mladých ľudí. Pokračujeme ďalej a program DofE chceme ročne ponúknuť pre 1% mladých ľudí vo veku 14 - 24 rokov.

Medzinárodná cena vojvodu z Edinburghu je uznávaným prestížnym vzdelávacím programom pre mladých ľudí. Využívajú ho organizácie, ktoré sa venujú mládeži po celom svete.

Základné princípy programu DofE

1. **Individuálny prístup**: Každý účastník programu si vyberá aktivity a stanovuje si ciele podľa svojich záujmov a možností. Začne na úrovni, ktorá mu vyhovuje a program môže plniť tak dlho, ako bude chcieť (s prihliadnutím na vekový limit a požiadavky úrovne).
2. **Nesúťaživosť**: Absolvovanie programu je osobnou výzvou, nie súťažou s ostatnými. Program je šitý na mieru osobnej situácii, schopnostiam a záujmom každého účastníka, takže výkony nemožno medzi sebou porovnávať.
3. **Dostupnosť pre všetkých**: Program môže so správnou podporou a inšpiráciou absolvovať každý vo vekovom rozmedzí od 14 do 24 rokov bez ohľadu na počítačové schopnosti, pohlavie, pôvod alebo miesto pobytu.
4. **Dobrovoľnosť**: Aj keď program môže byť ponúkaný v rámci školy, pracoviska, výchovy či mimoškolských aktivít, účasť v programe je vždy slobodnou voľbou mladého človeka, ktorý si na aktivity v rámci programu vyhradí časť svojho voľného času.
5. **Dôraz na rozvoj**: Program podporuje osobnostný a sociálny rozvoj mladých ľudí. Účastníci programu získavajú cenné skúsenosti a zručnosti užitočné pre život, posilňujú sebavedomie a lepšie spoznávajú svoje okolie, vďaka čomu sa z nich stávajú zodpovední dospelí ľudia.

Základné princípy programu DofE

6. **Vyváženosť a komplexnosť**: Program poskytuje vyvážený rámec, v ktorom účastník pracuje na svojom tele i mysli a rozvíja tiež pocit spolupatričnosti so svojím okolím. To všetko najmä vďaka zapojeniu do radu aktivít v piatich odlišných oblastiach programu.

7. **Rastúce nároky**: Každá úroveň programu postupne vyžaduje od účastníka viac času, zapojenia a zodpovednosti.

8. **Inšpirácia k cieľavedomosti**: Program mladých ľudí inšpiruje, aby prekonávali svoje očakávania. Účastníci programu sú vedení k tomu, aby si stanovili svoje vlastné ciele, tie sa snažili splniť, a v priebehu programu sa tak zdokonalili.

9. **Dlhodobosť**: Program nemožno splniť s krátkodobým zápalom nadšenia; je potrebné odhodlanie a vytrvalosť, aby sa účastníci dokázali venovať všetkým aktivitám dlhodobo. Účastníci sú tiež vedení k tomu, aby v aktivitách pokračovali aj nad rámec programu.

10. **Zábavnosť**: Program by mal účastníkom aj ich Vedúcim prinášať radosť, naplnenie a uspokojenie.

Filozofia programu DofE

Podstatou Medzinárodnej ceny vojvodu z Edinburghu je **osobná výzva**. Každý človek je iný a rovnako sa rôznia aj ciele, ktoré si mladí ľudia zvolia pre absolvovanie programu. S pomocou svojho Vedúceho programu, Mentorov jednotlivých aktivít a ďalších dobrovoľníkov by mal byť každý mladý človek vedený k tomu, aby sa zaoberal samým sebou a zvažil, aké sú jeho záujmy, schopnosti a ambície a na základe toho si potom stanovil ciele v jednotlivých oblastiach programu.

Účastníkov dovedie k dosiahnutiu týchto cieľov predovšetkým vytrvalosť a odhodlanie. Pri plnení programu účastníci niekedy strácajú motiváciu alebo to chcú vzdať, ale s citlivou podporou svojho Vedúceho programu to dokážu zvládnuť a vychutnajú si pocit radosti z toho, že prekonalí samých seba, získali Medzinárodnú cenu vojvodu z Edinburghu a pritom sa dozvedeli niečo o sebe, posilnili svoj charakter a rozvinuli svoju osobnosť.

Je dôležité, aby boli tieto výzvy nastavené pre každého účastníka špecificky na správnej úrovni – ani príliš jednoduché, čo by nemalo žiadny význam, ani príliš ťažké. Mladý človek by sa mohol vzdať v mylnej predstave, že na to nemá.

Aby program pomohol mladým ľuďom prekonať ich obavy a problémy, poskytuje im príležitosť poučiť sa zo skúseností. Kurt Hahn, okrem iného, prispel k rozvoju filozofie "**zážitkového učenia**" procesom získavania cenných poznatkov z priamej skúsenosti.